

MINERVA

Diară literar, beletristic și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietari, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețul: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

La Tebea 'n Cimiteriū.

— Memoriei lor. —

In negrul miez de noapte,
Când nori plutesc pe ceriū,
S'andă tainice șoapte
La Tebea-'n cimiteriū.

Sub a nopții negre umbre lumea dorme liniscită,
Schitulă își înalță turnul cu o cruce ruginită,
Er regina nopții blondă e-nvâscută 'n vâlă de jele
Rătăcindă își perde rața absorbită-'n sină de stele.
Și din chaosul tăriei nori spărgându plutește-o ceta
Răsfrângându lumina roșă doi morminți cuprinde-'n brața.
Clopotulă dogit răsună la poruncă tănuită,
Din morminte ună lungă gémētū isbucnesce-'ntro clipită;
Er țelina se desface deschițându-și bolta neagră
Și-ună fioră de mōrte trece preste-a lumii vieți-'ntrégă!
Două fînțe uriașe, în mărire triumfală,
Reapară de sub țelină armate cu scut și pală,
Inalbite de decenii, ce se perdū în vecinicie,
Una pōrtă albe plete, una blonde, arginție.
Pe-a lorū frunți ținându cununa Sentinela multă viteză
Stă c'o sabie de flăcări, ochi rotindū în jurū veghiēză,
Și moșnegulă albă ca-ună āngerū, greu oftāndū ceriulū
trāsnește . . . :

Gemū Carpații în cutremurū, miez de noapte se ivește.
Brațir vērfulile-și plēcă spre cucernică-'nchinare
Și suspine năbușite esū din sinū de stānci bizare.
Rūrī marī undeză-'n ropotū pe-alorū valuri legānāndū
Māndre Zine-'n pērū de aurū și Sirene tristū plāngēndū;
Er din munți începū a curge multe cete nesfārșite,
De voinicī armați cu sulți și cu ghioge ghintuite.
Se adunā furtunatecū, ca nori-'nbulziți pe ceriū
Și-'n tăcere mormentală, stau la Tebea-'n Cimiteriū. —
Lācrimāndū din ochi jāraticī, ingenunchie și se 'nchină,
Atunci moșulū cu nepotulū māna-și dau și-adēncū
suspina. —

„Ach! sublime Creatōre! Care 'n sfānta mână-Ți drēptū

„Cuprinđi vecinicū Universulū, nu răbda Hydra turbatū
„Sē mai sugă fără milă a mea ōste sfārīmată“ !

A disū moșulū cu durere, er nepotulū ū rēspunde:
„Nu cārti! cāci Creatorulū, care 'n suflete pētrunde,
„Va 'm-lini acea dorința, ce în sufletu-ți s'ascunde.
„En' privește bravū unchēse colo-'n zarea dimineții
„Și veđi cum se pune-'n rēnduri tōtā flōrea tinereții:
„In'armați cu sfinte arme se īngirā cete, cete,
„De voinicī Munteni nāprasnicī și Cāmpeni cu negre plete;
„Toți pe-omū cugetū și-o simțire, astāđi fi românimeī
„Descęptați din letargie sdrobescū jugulū tirāniei.
„Și din pasū în pasū cu toți s'au pornitū pe drēpta cale,
„Glasulū lorū strēbate-o lume și-alorū cāntecū plinū de jale
„Stōrce lacrimi din stāncă, er din pepturi mū rēsund:
„„Pentru vieța unui populū, pentru vatra cea strēbunā
„„Sē luptāmū unērū la unērū, și mē jurū pe sfānta cruce
„„Lupta drēptā triumfēzā și alū ei triumfū e dulce““!
„Lei și Vulturī în unire astāđi Dacia-'nvelescū
„Din Carpați pānā la Mare totū pāmēntulū strēmōșescū!
„Veđi preoți cu crucea-'n frunte gata stau, gata pe locū...
„Vorū īvinge ađi nepoți, ceriulū sē le dē norocū!
„Și-acum somnulū nostru-'n pace pōte sē ne odichnescă,
„Cāci la postulū sēu descęptā stā suflarea romānescă“ !!

Ceriulū echo-lă repetēzā,.... printre trāsnete roși fulgeri
Er' în crepusculū de-aurū disparū umbrele de āngerī.

* * *
Trecētorilū se īchinā la a lorū sacre morminte
Și șoptește-o sfāntă rugă fiindū aste locuri sfinte,
Unde odichnescū în pace glorioșū legendari, —
Romānași cu șapte ini mē, și din ei rēsarū stejari.

(Tebea, 1893.)

Ioanū Rodina.

Mirésă 'n mănăstire.

de Brîndușa.

Inchier.

Enachița abia se depărtă, când înaintea casei cucónei Sultana se opri o trăsura, trasă de patru cai, plină de sudori, din a căroră nări largă deschise aburi puternici și strănutări dese își luau cursul. Din trăsura poștei, căci aceea era, iute ca ună flutură ușor, ce sbóră sărutându dulce florile parfumată rourate, alergă preste curte cătră casă o fetiță cam de 16 ani, sveltă, mai înaltă decât mijlociă, cu părul mai auriu decât blondu, cu aceea față albă, curată și formată din acele trăsături regulate, a căroră privire săgétă inima, cu acei ochi albaștri plini de farmecul schinteitor, ce légă și subjugă pre moritoriu, — era cucónița Blanca, care venia din mănăstirea Paraschivei.

Ca turturica, când își află soțul, așa Blanca alergă și se acăță de gâtul mamei, pre carea o scăldă în sêrutări, apoi îmbrăcișă pre mătușică și pre iubitul frate, de care nu se putea despărți.

— Cătu ești de frumosu, Tudore? și mare!

— Și tu drăguță, i răspunse o vóce domolă, mai multă tremurătoare.

Și ér se îmbrățișară toți patru cu aceea dragoste, ce o simte mama, când la sinu-i iubitoră adăpostese ce are mai dulce, — cu aceea bucuriă, ce o are ficia liberă de tutela străinului, când la sinul mamei are scut și adăpostire.

Ca căprioara domestică fără astîmpăr sări Blanca prin casă. — mișcă, restornă, mută și la moment făcú o nouă ordine de neorînduială. Și'n acelú aventú sburdalnicú porni la jocu-i fericitú și pre fratele nehotăritor.

Frumósele mâni a fraților din nou îngrădiră grumazul mamei, carea cu focú îi strînse la peptu-i iubitor, nesciindú pre care se admire, pre care se avorbescă, pre care se-lú sêrute mai întâiu. Și lacrimí darnicú ochi-i rourară, ce se desfăcură în jalnicú plânsú, urmatú de greu suspinú: căci dulcea și mólea inimă de mamă pătrunsă era de aspra sórte, ce póte neîduratú aștepta fără întârziere pre „podóbele“ ei.

Era sêrbătórea Inălțării Domnului. Ceriul era curatú, aerulú binefăcătorú. Brașovulú avea unú aspectú împunătorú. Munții înalți, ce se ridică în prejma orașului cu Têmpa, martora seculară a multorú fapte petrecute în acésta parte și șesulú frumosú, ce se estinde prelungă Brașovú cu cêța unei dimineți de Iunie străbătutá de marea de rađe ale sórelui formau o panoramă, ce umple sufletele de o plăcere neesplicabilă. Stradele erau cutrierate de mulțimea cetățenilorú.

Credincioșii români tocmai eșiau din biserică pornindú în procesiunea, ce se îndatinéză a se face cu ocasiunea acestei sêrbători.

Înaintea vechi mănăstire a Ursulinelorú se opri o trăsura, trasă de 4 cai plini de sudori și de prafú, ceea ce dovedea, că trăsura făcuse lungă cale.

Ușa trăsurei se deschise și o damă însoțită de o fetiță descălecară și intrară sub pórtá mănăstirei. Era cucóna Sultana cu podóba ei. Ajunse aci cerurá permisiunea de a se puté presentá stăreței Janette.

Madame Janette Polixen, francesă de nascere, naturalisată în Germania, se aședă în Transilvania la Brașovú, unde lângă vechia mănăstire a ursulinelorú înființă și unú pensionatú pentru cultivarea fetelorú mari și pregătirea acelorá pentru intrarea în vieța socială și casnică. În acelu timpú numéra 46 ani. Împărtășită de o creștere fină își câștigă o cultură superióră și o fineță înăscută francesului. Era prevenitóre, circumspectă, cu o înfățișare plină de încredere și cu o privire, ce pătrundea o sută de circumstanțe, pre cari era în stare se le considere.

Rogarea cucónei Sultana fú ascultată și ea cu ficia sa fură primite în salonulú madamei Janette.

După presentare cucóna Sultana își spuse cauza călătoriei și rogá pre madame se primescă pe ficia sa în pensionatú.

Madame Janette se întórse spre fetiță cu o față blândă și o întrebă cu amabilitate:

— Cum te chiamă?

— Bl. . . Blanca, — răspunse copila cu o vóce cam încurcată.

— Da e frumósă Blanchette și mare, dar slabă, — dișe stăreța Janette întorcându-se éráși cătră cucóna. Cu atátú mai bine, naturelele blânde se desvóltă mai încetú dar sigurú. O primescú.

După aședarea fetiței în pensionatú și după multe lacrimí cucóna Sultana se întórse la Bucuresci.

În pensionatú decurgea vieța dílnicú repetitóre, una și aceeași, s'ar puté numi monotónă. Acomodatá pentru „podóba“ mamei. În acésta vieță ea se afla bine, cam tristă. La câteva díle făcú cunoscință cu Mărióra Ispravanú, cucónița clucerului Ispravanú din Muntenia de josú. Și sufletulú ei se pătrunse de aceea simpatia, înclinare și atragere față de Mărióra și vice-versa, încátú numai nóptea le despărția. Vecinicú nedespărțite, căci ambele simțeau necesitatea, de a fi în continuú împreună. Vieța de pensionatú, dar mai alesú

amiciția, ce se stabilise între Măriora și Blanchette schimbară foarte multă pe acesta din urmă. Veselă, glumăta, cu fața rumenă, dezvoltarea-i fizică luă ună avântu uimitoru. Cu ună cuvântu, viața în pensionatu era fericită.

În o după amădi Blanca primi dela mamă-sa o scrisore lungă. După cetire ea se retrase în celula ei, unde se închise, nevoindu a primi pre nimene.

O noapte penibilă fără somnă petrecu Blanca. Plânse multu și demineta era sdruncinată de suferințele, ce îndurase în această noapte. Tremurându și nehotărîtă deschise ușa, când fără veste apărū Măriora. Prezența Măriorei o aduse în confusie și mai nainte de a putē vorbi din nou o înecă plânsulū întreruptū de suspine. Amica neliniscită întrebă după cauza suferărei dar în vanū, răspunsurile ei erau suspine și unū plânsū indiușatū. Neputându sci cauza suferinței ce tortura pre Blanca, adēncu mișcată începū și ea sē plângă și amēndouē plângându steteau îmbrățișate.

În scurtū Blanca se reculese și plânsulū ambelorū încetă.

— Iubita mea! — începū Blanca. În trei patru zile va sosi mama cu mirele meu, ca sē se întēple fidațarea. Se vorū întēplă aceste ceremonii, căci este dorința nestrămutată a mamei, dar voiū amână căsētoria până imposibilitatea va rupe ori-ce legăturū omenesci. Îmbrățișă și sērută apoi pre Măriora cu atăta focū și dulcēțā, încātu această deveni agitatā și neliniscită.

După câte-va zile cucóna Sultana și sosi la Brașovū cu fitoriulū ginere. Era Vintilă Bujorū, în etate de 30 ani, de stăturā mijlocie și după infățisare mai multū bărbatū ca june.

Intēlnirea cu Blanca a fostū indiferentā, așa dicēndū, ca ore-ee, ce așa trebuie sē fie. Actulū ceremonialū se sēvârși în linisce și Blanca se retrase cu Măriora în celula ei; în ziua următoare Sultana cu Vintilă se reintorse la Bucuresci.

În acestū intervalū Mavrogheni, maniaculū își juca fetele diavolesci. Omoruri, aprinderi, jafuri, puseră în grōzā Bucuresci. Într'o diminēțā însă, sōrele mântuirei lăți vestea preste țērā, că Mavrogheni e mortū.

Nimenea nu era mai ușuratā ca cucóna Sultana. Copiū, „podōbele ei“ erau mântuite de mânia maniacului.

Iubirea maternă e în stare sē inventeze mijlōce admirabile pentru delăturarea pericolelorū, ce amenință pe iubiți ei fi. Acestā iubire insufă curajū și tărīe și lupta o conduce cu înțelepciune neexplicabilă. Învingerea e unū bine-făcētorū balsamū pentru inimi sdrobite.

Cucóna Sultana ușuratā, după-cum v'amū spusū, însoțită de Vintilă Bujorū și de o tinērā fētā de o frumșete orbitōre, plecarā la Brașovū.

Ajunse aci cucóna Sultana se prezentă la madame Janette. I spuse acesteia hotărīrea, ce a luatū, adecă că voiesce a-și duce acasă pre iubita ei Blanca. Stărēța după-ce își esprimă regretele sale pentru depărta-re-a Biancēi din pensionatū, își dete consimțēmēntulū. O rugă însă sē o mai insciințeze despre starea ulteriorā a Biancēi.

Sultana veselă, de o parte că a scăpatū de dușmanulū Mavrogheni, ér de altā parte că-și pōte duce acasă érăși pe podōba sa depărtatā nu afla destule cuvinte a mulțumi Janettei pentru atēnțiunea ce o arētase față de ea și-i promise totū ce această doria.

Își luă apoi rēmasū bunū și însoțită de iubita ei Blanca eși din pensionatū și alergā la hotelulū, în care încuartirase.

Măriora aflându într'aceia, că amicā-sa Blanca eșise din pensionatū fără de a se mai reintōrce și fiindcă nu i-s'a datū ocaziune a-și luā rēmasū bunū dela ea, insistā pelângă stărēța Janette sē-i permitā a merge până la hotelū, și înainte de plecarea Biancēi din Brașovū, sē mai petrecā câteva minute împreună.

Janette neavēndū nici o bănuelā i permise, dar sub condiția sē o însoțescā o bonā.

Veselia cu întristarea erau amestecate în acestū momentū în inima Măriorei. Era veselă pentru favorulū ce căscigase dela stărēțā, dar o apēsa pe inimā suferărea că trebuie sē se despărțescā de prietina sa cea mai intimā.

Înainte otelului bona se întēlni cu o cunoscutā. Măriora fără sē accepte până bona își va terminā conversația ei, întrā iute în otelū și ca o căpriorā îndatā a fostū la ușa odăiei, în care i-se spuse că e Blanca.

Bătū la ușā și intrā.

În odaiā se aflau patru persōne. Măriora căută cu privirea sē afle pre Blanca. Dar nu o aflā. Perplesitatea, în care o aduse această situație, o făcū sē nu mai recunoscā nici pe cucóna Sultana.

Deci gândindu că a greșitū odaia eși numai decātu. Ajunsā în coridorū, de-odatā se simți cuprinsā de două brațe și auzi cuvintele:

— Unde fugi, Măriorā? Nu mai cunosci pe iubita Blanca? Iată-mē! Eu sum!

Și înainte ei stetea unū ficiorū. Era Tudorū, ficiorulū boieriului Marianū.

Într'aceea eșirā și ceialaltī din odaiā. Tudorū prinse mână Măriorei și dise:

— Iată dragā, aci e mama, aci sora mea Blanca și cumnatulū meu Vintilă Bujorū.

Măriora stetea înmărmuritā. Nu scia ce sē credā

Nu-și putea explica ceea-ce vedea. Inima ei era cuprinsă de un simțământ neînțeles. O rață din ochii lui Tudoră o scose din situația încurcată. Vedă, că trebuie să se depărteze. Să înclină ușor, și emoționată până la agitație plecă se eșă din otel. Tudoră o însoți până la poartă. Nici unul nu scose nici un cuvânt. Pare că le era frică de ceva. La despărțire Tudoră o cuprinse pe Măriora și depuse ună sêrută pre fruntea ei virginală.

— La revedere, Mărioră!

— Adio, Tudore!

În poartă se întâlneau cu bona, care tocmai voia să intre.

— Mergemă îndereptă, — se adresă Măriora cătră bonă. Și ele plecară.

Tudoră rămase în poartă pătrecându-le cu o privire înduoșată până-ce ele dispărură după ună colțu de stradă. Măriora pășia mașinală fără a ști încotro. Era încurcată de gândurile, ce se succedau în capul ei.

— Cine e acelu tinăru? — întrebă bona.

Măriora se acceptase la aceea întrebare. Tocmai medita ce se răspundă.

Să spună, că Tudoră e o rudă de a ei.

I era frică, să nu o prindă bona cu minciuna.

Luă deci curaj și îi duse:

— E Blanca, mirăsa din mănăstirea noastră.

Ună copilă de conte.

Romană de Antonă Langer

tradusă din limba germană de Dănilă Sânjoană.

— Miserabile — șopti contele printre dinți apoi duse tare:

— Imi ești datoră încă cu dovăda, că acestu documentu nu e adevărată.

— O, da! — Ascultă onorate d-le conte. Din purtarea d-tale cătră mine pre timpul când îți făceam încă servite neînsemnate, puteam observă ca ună practică vechiă, că chiar așa de nemulțamitoru poți fi și pentru servitele mari dacă ar trece timpurile acelora.

Acesta este modulu de plătire la domni cei mari.

— Te-am plătită îndecită, te-am plătită, — strigă contele cu buzele ridicate.

— Hm! — făcă polonuu, — ceea-ce am făcută eu pentru d-ta nu se pôte plăti. O viață de omă, pre care o nimicesci, apasă tare greu în cumpăna vieței. Mi-ai plătită d-ta ore noptile, în cari mă svêreoliam pe perini fără somnă, când mă tređiam cu pèrulă sburlită din visuri înfricoșate, în cari vedeam cadavrulă asasinatului séu pre mine cu tunea în grumazi? Mi-ai plătită d-ta ore fericirea mea dispărută în aceea oră, când cu mâna-mi blăstămată am omorită ună omă. Afă deci, d-le conte, că din aceea oră ori ce am luată în mână, fiă pocală, eugle, cărți séu vre-ună lucru onorificu, în nimică n'am reușită, în tôte am fostă nenorocosă. Deși am fostă unulă dintre cei mai activi agenți ai comitetului polonesu de insurecțiune, totuși m'au alungată din tôte părțile, — căci strică totulă, blăstămulă se mestecă în totă ce eu întreprindă. Așa am ajunsă în cea mai mare decădintă și lipsă, deși d-ta cređi că m'ai plătită îndecită. Îți dăcu deci, că o viață de omă nu se pôte plăti. Se plătesce împușcarea de iepuri, găioare și fasan, eu însă am comisă

altă împușcare, și plata pentru acesta împușcare nu o poți d-ta acoperi cu miliónele d-tale.

Tonulă durerosă și amară, cu care pronunță Stavinsky aceste cuvinte, era în ună mare contrastă cu ființa lui cea ironică de mai înainte — la acesta putea contele arunca o privire în sufletulă acestui bărbat, care-i arătă calea, pre care trebuia elă să mērgă față de căpitanulă.

— Ai dreptate — duse elă, — din acestu punctu de vedere nici odată nu ași fi înțelesă lucrulă. D-ta trebuie să fii îndestulită cu minc, totuși imi datoresci încă dovada despre nevaliditatea documentului, care îlă am aici în mână.

— O! aceea îndată e dovedită. Cunoscându-ți nemulțamirea de odinioară, voiam a avé în mână o armă pentru timpulă, când te-ai arată nemulțamitoră față de mine. Acestă armă a fostă documentulă de căsătorie ală contelui Henry. Am lăsată, ca acela să se decopieze prin Borovsky, unulă dintre colegii mei, apoi îți-am predată d-tale documentulă falsificat și eu mi-am ținută pre celă adevărată.

— Cu ce dovedesci acesta afirmare?

— Borovsky îndeplinesce falsificările sale cu o anumită ambițiune de artistă. Pentru elă ună falsificată reușită e aceea, ce e ună tablou prețiosă pentru ună pictoră și ună opă laureată pentru ună poetă. Falsificatele sale reușite le prevede cu literele St. B. f., cari însemnăză Stanislaus Borovsky fecit, și cari numai decătră ună cunoscătoră forțe ageră se potă observă. Ai bunătate a-ți mai despătură odată documentulă și te vei convinge despre adevărulă vorbeloră mele. Acolo unde se estinde subscrierea veneratului „Abbès“, carele a cununată nefericita părechie, între

multele învîrtituri în spirala penultimă, vei afla firma amicului meu Borovsky în o formă foarte mică, dar de o frumsătă caligrafică.

Contele desfăcă iute hîrtia, și fiind-că ochiul său nu mai posedea agerimea din tinerețe, trebui să-și ajute cu ochielarii. Polonul vedea cum îi tremura mîna cînd căuta punctul numit. A fost așa precum ți-sese căpitanul; cele patru litere pline de misteriu stetcau acolo. Contele își șterse cu mîna stîngă sudorile de pre frunte, ér mîna dréptă cu documentul necoregibil o lăsă în jos.

— Cređi-mé acum, d-le conte? — întrebă polonul serios și pîtrundător.

— Da, te cred, documentul e fals, — ți-se contele fără vóce, totuși înainte de a vorbi mai departe permite-mi să-mi adunú eugetele și să-mi ordinezú ideile. Acestea imi vinú așa de pre neașteptate, încatu nu știu ce să începú.

— Fir pacient, d-le căpitan.

— Tocmai după voia d-tale, d-le conte, — răspunse polonul, nu-ți face nici cea mai mică strîmtorare dóră ești acasă. Eu am timp și potú asceptá.

Contele d'Aubusson întră în odaia de alături; căpitanul folosi acéstă ocaziune spre a-și mai luá o havanah, ba încă și-a umplutú șcátula sa cea ruptă cu regalia escelente de ale contelui. Suntú ómeni, cari din o grămadă de aurú nu arú atinge nici unú firú și ér alți, cari nu potú lăsá să stee nici o sugare fără să o ascunđă. Elú fuma liniscitú și asculta pașii contelui, carele se preumbla repede prin odaia de alături, ca unú omú carele cêrcă a și face o hotărîre și a veni în curatú cu sine însuși.

În fine se reintórse. Era în adevérú foarte pãlidú dar liniscitú și vócea-i suna sonorú, cînd întrebá pe căpitanú oprindu-se înaintea lui cu brațele încruciate.

— Așadară d-ta ești în posesiunea documentului adevératú?

— Da, domnule conte.

— Și-lú posedí mai multú ca de dáușzeci ani?

— Așa este.

— Pentru-ce nu te-ai folositú de acelu documentú ponderosú contra mea?

— Hm! Pâná ai fostú d-ta în Austria, eu polonul și revoluționariulú, nu puteam face nici o încercare preste graniță, pe unde stă înălțatú vulturulú împêrătescú. Prelângá aceea, d-ta erai pre atunci încă marinimosú față de mineși eu nu aveam nici o causă de a pași încontra d-tale. Cînd însă se începú nemulțămirea d-tale cãtră mine, atunci éráși nu mi-ar fi folositú nimicú documentulú, căci Maria Hlaby era mórtă și copilulú ei, copilulú contelui Henry dispăruse. Acum acelu erede legitimú a venitú la luminá.

— Și scii d-ta de sigurú, — ți-se contele, — că acela este adevératulú erede?

— Știu de sigurú, nepotulú d-tale sémáná atátú de multú cu contele Henry, fie-ertatú, ca unú ou cu celalaltú, prelângá aceea elú se chiamá Hlaby după numele mumei sale și posedé unú atestatú de botezú datatú din parochia Krasnekulú micú, în care, însămnatú ca fiu nelegitimú alú Mariei Hlaby.

— Așa? — ți-se contele — și cum ai venitú așadară pe urma lui?

— Amnestia, care a dat'ó marinimosulú împêratú alú Austriei în țêrile sale, mi-a concesú prelângá observarea tuturorú mësurilorú posibile de precauțiune, de a me reintórce la Praga. Acolo am aflatú cam de vr'o trei pãtrare de anú, ce se întêmplase cu Maria Hlaby după mórtea soșului seu. În Krasnekulú micú unú mormêntú scufundatú fără cruce, era totulú ce rămăsese din baletista cea atátú de frumósă de odinóră. Am avutú mare ostenelá pâná am aflatú pre unú individú, care își mai aducea aminte de Maria, care murise în lipsă și miserie.

Polonul se opri aici, aruncá o privire întrebátóre asupra contelui, spre a vedé, dacă acéstă narațiune nu produce asupra lui nici unú efectú.

Tatálú Leonici însă strigá foarte nepacientú:

— Mai departe! mai departe!

— Aseminea mi s'a spusú, — continuá Stavinsky — că fiulú ei după mórtea mumei sale călători la Viena cu pachetașulú în spate, să-și caute vre-o învêțaturá.

— Și apoi?

— Fiulú contelui Henry, eredele d'Aubusson, făcú pre josú o cale atátú de lungá, pentru-ca la urmă să se espuná arbitriului vre-unui măiestru tiranicú. — Oh! acestú lucru e prea înfiorátórú.

— Nu mi-ai puté face plăcerea, — întrepruse contele iute vorbirea, — și să me cruți cu tiradele d-tale grețóse și sentimentale. Bãrbați ca noi, trebuie să fie mai cu minte, decátú să se bocéscă à la Rachel. — Ce a fostú mai departe?

— Am mersú la Viena!

— Și acolo ai aflatú d-ta pre copilulú, adecá pre junele, care decá într'adevêrú mai trăiesce trebuie să fie unú mare ștregarú.

— Nu, nu l'am aflatú.

— Cum așa?

— Deslușirile, ce le-am primitú în Krasnecú, erau prea nechiare și trebuia să me portú în Viena cu mare precauțiune, ca să nu vinú în contactú cu domnii dela poliție.

— Așadară unde l'ai aflatú?

— Aici în Paris.

— Și scie elú, cine a fostú tatálú său?

— Nu. Se vede, că mumă-sa a ascunsă dinaintea lui totu ce se referesce la nascerea sa.

— Apoi firesce d-ta l'ai lămuritu numai decātu asupra acestui lucru.

— O! nu am fostu atâtu de neînțeleptu.

Contele respira greu.

— Așadară junele nu scie încă, că elu este nepotulu meu, fiulu contelui Henry d'Aubusson și erede legitimu alu vechiei năstre familii.

— Nu are nici o presimțire despre aceea.

Să născu o paușă.

In fine întrebă contele:

— Și unde se află elu acum?

— Acela e secretulu meu.

— Și nu i-ai comunicatu nimica, ce ar puté es-cită în june planuri și dorințe?

— Hm! Am făcutu într'adeveru alusiuni, că la totu casulu, — pôte-că — dacă nu mă înșelă, — ar puté fi fiulu unui bărbatu înșemnatu. Acesta am trebuitu să o facu, ca să-lu atragă spre mine. De altcum sërmanulu drăculețu va fi îndestulitū, decă —

— Așadară e unū drăculețu sërmanu, — întrebă contele.

Stavinsky observă că a vorbitu necugetatū și se corese iute:

— Unū drăculețu sërmanu întru atâta, că nici odată nu a cunoscutu pe tatălū seu. Dar gândeseu că decă în o di m'ăși întelni cu elu și iași spune că tatălū seu a fostu unū omū avutū, carele a lăsatu fiulu seu unū legatū de 10—12000 franci și decă iașu inmanuā suma acēsta în banī gata, și pentru aceea aș pretinde în schimbū, ca elu să-mi predee unū reversū, în carele să abdică de ori-ce pretensiune mai departe asupra lăsamētului tatălui seu; tinerulū ar primī cu bucurie și nu ar stă pe gânduri nici unū momentū de a face ce i s'ar pretinde.

— Nu e rea idee, — răspuse contele, — 12000 franci, pentru unū atare reversū, nu e prea multū, dar ce costéză documentulū de căsătorie, pre care ilu are d-lū de Stavinsky în mână?

— Hm! acela nu se pôte lapēdă așa ușorū.

— Vorbesce numai. Căci acum totū am ajunsū la scopulū adevēratū alu visitei d-tale, la causa năstră principală. Așadară să vedemū.

— I-mī trebue o rentă anuală de 6000 franci.

— Aceea e cam prea multū.

— Cinci sute de franci la lună! Cu mai puținū nu pôte trăi în Parisū unū omū de omenia.

— Bine banchierulū meu îți va predă hărțile respective. Așadară suntemū în ordine?

— Încă nu.

— Cum? Mai ai încă vre-o dorință?

— La totu casulū. Ascultă-me, d-ta esci unū amicu alū domnului de Argenteuil?

— Da, — țise elu cu ôre-care mândrie.

— Domnulū de Argenteuil e secretariū de interne alū ministrului de resbelū și directorulū archivei secrete a numitului ministeriū.

— Da! Dar ce are a face acēsta în causa năstră?

— Fôrte multū. Stai d-ta cu d-lū de Argenteuil pe piciorū confidentū?

— De sigurū, și me mândrescū, că referințele năstre vorū trebui să devinā acuși încă mai intime.

— Cu atâtū mai bine. Ascultă. Se află în archiva secretă a ministrului de resbelū unū elaboratū cuprinđendū planulū de apărare alu cetăței Parisū, în casulū unei rēscôle interne ce s'ar mișcă cătră Tuilerii. Acestū elaboratū escelentū e compusū de Cavaignac, care l'a prezentatū președintelui dela „gouvernement provisoire“, d-lū Lamartine. Emandățiunile, cari s'au aflatū necesare în acestū planū prin împreunarea Tuilerilorū cu Louvre și prin amplificarea stradei Rue Rivoli, sunt lucrulū lui Saint-Arnaud. Acestū elaboratū trebue să-lu am în mână, decă și numai pe o jumătate de di, cēcă să-lu câștigī dela d-lū de Argenteuil. În ziua aceea, când voi primī eu opera lui Geoffroi Cavaignac, vei primī și d-ta dela mine documentulū de căsătorie a nefericitei Maria Hlaby cu contele Henry d'Aubusson.

Contele era atâtū de surprinsū de pretensiunea lui Stavinsky, încātu ilu privia fără a puté țice unū cuvēntu.

— Nu te pricepū — țise elu în fine.

— Ôre să fiu într'adeveru necesitatū a mă mai esplică odată, unui diplomatū atâtū de mare ca d-lū conte, că ce sum necesitatū a pretinde dela elu?

— Nu, — însă nu-mī potū închipui, spre ce scopū pretinđi d-ta acelu elaboratū, carele se pare a fi de o ponderositate deosebită.

— Așa și este. Indată mă vei înțelege. Deși noi credemū, că între referințele presente ar fi imposibilă o încercare de rēscolă, totuși conducătorii insurecțiunii, cari în London, Genua etc., suntū acasă, lucră neobosiți la planuri cum să organizeze insurecțiunea. Parisulū firesce aici jōcă rola principală, și la tôte planurile de acēstă natură ataculū are să mērgă dela margini spre centru, dela Boulevard cătră Sena. Decă la aceste planuri se alătură o schiță mică a mijlocelorū de apărare, cari suntū se contrapune unui atacū de acēstă natură, atuncī acēsta ar fi în fine adevērata perfecțiune a sistemului și ideia mea este de a compune o atare schiță în sensulū numitului planū de Cavaignac, îți spunū apoi, că eu insistezū la acēsta cu adevērată patimă.

— Dar ce ai D-ta cu acelea?

— Eh! domnule conte, fie-care are ambițiunea sa, d-ta pentru esemplu prelângă totă starea demnă de invidiată a d-tale, cauți unū postū în ministeriul de resbelu, numai ca să poți câștiga cu unū oficiu sêu dōră cu unū ordū. Ambițiunea mea este, de a jucă unū rolū însēmnatū între căpeteniile insurecțiunei. Odi-niōră eram între fruntașii aceleia, acum însă decând domnii italieni pōrtă vântulū celū mare, noi polonii amū începutū a fi ignorați. În urmarea acestei împrejurări precum și comițândū eu câteva erori, nu numai am fostū destituitū din postulū meu, dar am fostū despotiatū și de ajutoriulū, care îlū primiam din cassa centrală, care acum firesce e aprōpe deșertă, fiind-că d-lū Mazzini are lipsă de prea mulți bani pentru nebuniile sale prin Italia. Și acum eugetă-ți d-le conte, ce impresiune ar fi aceea decă căpitanulū Stavinsky ar presentă acestorū ōmeni cu nasulū pe susū acelū, elaboratū, firesce în estrasū, — și totū-odată ar renunță la ori-ce remunerațiune pentru dēnsulū, fiind-că pensiunea dela d-lū conte d'Aubusson l'ar scuti de sila de a reflectă la câți-va florini din cassa centrală?

Contele esamina în tăcere pre acestū bărbatū curiosū, în carele se împreunau humorulū și tristēța, serioșitatea și voia bună, flusturările politice cu ușurata nebunatică, cu pofta de plăceri și tot-odată cu arta risipirei prea libere de bani și cu pofta de a face creditū, cine a învățatū a cunoșce anumiți domni poloni, va concede, că acestū caracterū, cu tōte contrarietățile sale, e luatū din viață.

— Pentru-ce mă privești așa curiosū d-le conte, — întrebă în fine Stavinsky.

— Pentru-că mă miră cum unū omū practicū ca d-ta pōte fi atātū de neprecautū.

— Diable! Cum așa?

— Așa, — dișe contele, — decă așa sună acum sē vină ōmenii mei și pre d-ta sē te predau judecătōriei ca pre unū omū fōrte periculosū și ca pre unū revoluționarū.

— Hm! Atunci m'ar închide câteva septēmāni, celū multū câte-va luni, și după acestū timpū, din lipsa de dovești, m'arū eliberă. În timpulū acesta unū amicū intimū ar predă documentulū fermecătōriū ade-vēratulū erede d'Aubusson, și acela și-ar cercă drep-tulū seu. Acēsta ar fi scumpă glumă pentru d-ta, iubite conte.

— În acēsta privință îți dau dreptate, — rēspunse contele, carele tocmai trebuia sē înădușescă unū surisū — însă mai este de prevēdūtū o împrejurare.

— Care? decă-mi permiteți a întrebă?

— Crești d-ta, — dișe contele bătēndu-se în pieptū — că se pōte unī cu ținuta mea politică, cu alipi-

rea mea la tronulū Napoleoneșilorū aceea, sē dau în mânăle contrariului celui mai periculosū alū guvernului actualū unū elaboratū, carele —

— Ah du-te, — strigă polonulū cu unū surisū ironicū, — nu-mi jucă nici o comedie. Spre acestū scopū suntemū prea vechi amici. Ōmeni ca noi nu au nici o ținută politică, — d-ta ai trecutū dela legitimiști la aderenti împēratului; pentru-că trāesci mai bine în Parisū, ca în esilū și după împrejurări te-ai face Orleanistū, Fusionistū, Republicanū și Demosoc, și în fine ai dreptate. „Ubi bene, ibi patria“, proverbialū celū vechiū alū studențilorū se potrivește și la politică.

Contele își mușcă buzele, ér Stavinsky continuă:

— Decă de altecum consciința d-tale politică s'ar simți chiar așa de rēu, atunci limiscește-o numai. Nu se va întēplă nimicū, n'ai frică. Planulū lui Cavaignac nu va ajunge în mână comitetului. Dar ōmenii noștrii prelângă tōte săriturile ce le facū, nu suntū atātū de proști, ca sē se arunce cu o mână de aderinți, ce constau din nebuni, proști și nătărăi, în o luptă imposibilă în contra bajonetelorū și cărtușelorū din Rue-Rivoli. — E gata cu vuetulū, ōmenii noștrii facū revoluțiune numai în casă și din lipsă, ba te potū asigură, că decă s'ar află vre-unū Rothschild marinimosū, care sē pensioneze pe acești câte-va sute de drăculeți, sērmani baremū câte cu pătru sute franci la anū, sēu sē-i facă perceptori de vāmi, inspectori de canale etc., atunci la momentū s'ar restabili în Europa pacea, pentru a cărei susținere se spesēză acum atātea milione.

La aceste cuvinte, polonulū se sculă și-și luă pālăria.

— Incă unū cuvēntū, — dișe contele, — și decă d-lū de Argenteuil imi va refusă predarea elaboratului?

— Eh, apoi chiar acela e lucrulū d-tale, — rēspunse căpitanulū dāndū din umere, — sē lucrū într'acolo, ca sē nu fi refusatū. În ziua când am planulū lui Cavaignac, primesci d-ta — parole d'honneur — documentulū de căsătōrie. Adio d-le conte.

Astfelū se despărțiră cei doi amici vechi.

Când seborise căpitanulū încetū pe scările cele largi, cu simțēmēntulū triumfulū în inimă, se deschise o ușă laterală. — Sabine Straschenko eși iute și șopti căpitanului:

— D-șōra Leonia are sē se mărite după d-lū de Argenteuil.

— Ah, — făcū căpitanulū surprinsū, — cu atāta mai bine, cu atāta va primi contele mai ușorū documentulū. Iubită Sabină, acēstă căsătōrie trebuie sē se efeptueze cu ori-ce prețū. Adio!

Bētrānulū revoluționarū merse din Rue Helder preste Boulevard la „Caffē au grand balcon“ ca sē-și bé pocalulū de bere.

Rade de Lună.

— De Guy de Moupasant. —

Părintele Marignan, era un preot de statură înaltă, slab, fanatic, iritacios, dar sincer. Credința îi era puternică și așa de statornică și tare, cătu nu șovăia nici odată în nici un punct. Elu credea firmu, că cunoșce pe D-șeu, și că a pētrunsu în sfaturile, planurile și scopurile Lui. —

Și ori de câte ori se plimba cu pași mari printre șirul de arbori din mica grădină parochială i se născă în i.ima sa mai totdeuna întrebarea: O-re pentru ce a creatu Dumneșeu acēsta ori aceea? Și apoi se punea cu sirguintă pe cercatū, și mai totū-dēuna își gășia scopulū, care l'a avutū în vedere D-șeu. Elū, pentru lumea asta n'ar fi murmuratū plinū de smerenie: „D-șeule, căile tale suntū nepētrunse“, nu, ci vorba lui era acēsta „Șerbulū lui D-șeu sum cu, datorința mea este, ca sē cunoșcū cauzele zidirilorū Sale și dēcā nu le așī cunoșce, de asemenea datorința am ca sē le cercū.

După elū totulū în natură era ziditū cu o logică minunată. La elū întrebarea „pentru-ce?“ era totū-dēuna în armoniā cu rēspunsulū: „de aceea pentru-cā“: Zorile erau pentru-ca sē facā plăcutā desceptarea; di-lele cu sōre, pentru-ca sē se cōcā sēmānăturile; ploile, pentru-ca sē le ude; sērile pentru ca sē ne pregătēsca spre somnū; ērnoptile întunecōse, pentru-ca sē durmimū. Cele patru anotimpuri corēspundeau pe deplinū cu lip-surile economiei. Tōte își aveau scopulū lorū.

Unū cusurū avea încă și acesta era, că urgisa femeile, da, le urgisa inconșientū și le desprețuia instictivū. Adesea ilū aușiai cāntāndū cuvintele lui Isusū: „Ce e mie și ție muiere?“ Femeia era aceea, care a înșelatū pe celū dintāiu omū și l'a condusū pe calea cea păcātōsā și care și acuma își continuā opera sa rea. După elū, D-șeu numai pentru aceea a ziditū femeia, ca aceea sē amārāsca pre bārbatū. De femei trebuie sē ne apropiemū numai cu premeditare și grijā. Femeia cu brațele deschise și cu buzele desfăcute sēmānā cu o mreje.

Dintre tōte femeile avea puținā considerațiā cātrā cālūgārițe, pre cari votulū depusū le făcea nevinovate. Cu tōte aceste și cu ele tracta durū, pentru-cā simțea, că în afunđimea inimelorū lorū smerite trāia încă atragerea aceea, ce o au femeile față cu ori-ce bārbatū.

O vedea acēsta în privirea lorū, pe care compātimirea o umeđia mai bine ca cālūgāria, o vedea, în dragostea lorū cātrā Christosū, în supunerea, în sune-tulū cuvintelorū ce-i adresau, în ochiir lorū plecați, în lacrimile pline de abnegațiune, ce li-se iviau în ochi, cānd elū le tracta durū.

Și ori de câte ori eșia prin pōrta claustrului, totū-dēuna își scutura reverenda și pleca înainte cu pași grābiți, ca și cum ar voi sē fugā dinaintea cutārii periclu.

Avea adecā părintele o nepōtā de sorā, care locuia aprōpe de elū, și din acēsta, voia cu ori-ce prețū sē facā cālūgāriță.

Fetița era o făptură drāgālașā, ușurică și batjocoritōre. Cānd abatele făcea gurā, ea rīdea; cānd se mānia pe ea, ilū stringea cu cāldurā în brațe, cecece pricinuia părintelui o dulce plăcere, deșteptāndū în elū sentimentulū paternitāțiir, care este în ori-care bārbatū.

Și așa cum se plimbau împreună pre cāmpū, elū îi povestia adese ori despre Dumneșeu, dar despre D-șeulū seu. Fetișōra însă nu-lūprea asculta, ci ea privia plinā de bucurie ceriulū, ierburile și florile. Cāte-odatā fugea delāngā elū, ca sē apuce vre-o sburātōre și apoi dacā se întēmpla sē o prindā, venia ēr spre elū și dīcea: „Uite cātu-i de frumōsā; mi-ar plăcē s'o sērutā“. Și acēsta poftā de sērutatā, ce o arēta fetița gāndacilorū și florilorū, neliniscea și supēra cu desēvēșire pre preotū, cāci elū vedea în acēsta sentimentulū acela, ce încolțesce în inima fie-cārei femei.

Intr'o dimiņētā femeia crāșnicului, care îi era și eonōma lui, îi spuse că nepōtā-sa are drāguțū.

Și la aușulū vorbelorū acestora ilū cuprinse o iritațiune nespūsā și începū a gāfāi greu. După-ce își mai veni în ori dīse eonōmei: „Nu e dreptū Melanie, d-ta mințeser!“

„Se mē batā D-șeu! dacā mințescū! — rēspunse ea, punēndu-șī māna pe inimā, — elū merge în tōtā sēra la ea, dacā se culeā mamā-sa. Și de vreți sē ve convingeți, poțitiți numai într'o sērā la marginea riului, unde își dau întēlnire!

Părintele Marignan nu se mai putē rade. Se scōlā dela mēsā și incede a mēsūrā chilia cu pași mari, dela unū capētū la celalaltū, cum făcea totū-dēuna cānd ilū nēcājea ceva. Apoi ēr se apucā de rasū, dar se tăia în trei locuri, și numai vorbi nimicū tōtā điuā, sentimentulū indignārii și alū māniei ilū chinuia cumplitū. Și acum în inima sa față în față cu iubirea neinvinsā stā revoltarea părintelui sufletescū și desperarea tutorului, pe cari i înșelase și i batjocorise unū copilū, stā iritarea consāngēnului, cāruiā fēta îi spune, că și-a alesū unū soțū fără voia ma contra voii lui.

După prānđu voi sē cetēsca, dar zādarnicū, desperarea lui creștea mereu. Cātu ce bātū 10 ore își luā

băta cea mare, carea o folosia când mergea câte odată noptea se împărtășescă pre vre-unu muribundu și o învêrti de câte-va ori cu mânil sale puternice în musculatură, și-apoi eși.

Dar de abia făcu ună pașu și se retrase. Splendorea neindatinată a lunei îl frapă. Și elu privi cutremurată frumșeța mărêța a noptii.

În mica-i grădină, ce se scâldea în lumină, pomii plantați de alungul cărării de abia își coperiau în umbră trunchiurile subțiri, ér plânta acățătore, ce se ridica pe pârtelele casii, răspânda ună mirosu forțe plăcută.

Și în aerulu acesta ar fi totu trăitu. Abatele inspira cu gura deschisă aerulu parfumată cu așa poftă, cum suga ună beutoriă vinulu. Apoi păși mai departe încetu și visătoriă, uitându-și mai cu totulu de nepôtă-sa.

Ajunsu în liberu se opri din nou, ca să admire câmpia plină de lumină. Și aci ocăcăitulă scurtu alu brôsceloră se amesteca cu cânteculu visătoriă alu priveghietorei, cu acelă cântecu plinu de farmecu, ce stă atâtă de minunată în armonie cu sêrutulu și ademenirea rațeloră lunei.

Și porni éráși, dar făr de a sci pentru ce inima i se strînse. Elu simți, că se înmôie și că ar avé poftă să ședă și să rămână acolo, ca să privescă și să admire pe Dumneđu în fapturile sale.

Șerpuitulă riulețului din vale se vedea prin și-rulă de plopi. În giurulă și deasupra țermuriloră undula o cêtă străpunsă de rațele lunei, carea coperia ea și cu o materie fină de bumbacu cursulă șerpuitoriă alu riulețului.

Și părintele Marignan se opri éráși și în suflitulă seu simția o siăbire, ce creșcea în continuu și căreia nu i se putea opune. În mintea sa se iviră astfel de întrebări, la cari nu mai putea răspunde.

De ce le-a făcută aceste Ziditoriulă? se întreba elu. De ce-a făcută elu nóptea, carea ni-e lăsată, ca

să durmimă, să pausămă, să uitămă tôte necasurile țilei, de ce-a făcut' o mai fermecătore ca țiuă, mai plăcută ca aurora și ca amurgulu sêrit? și ceriulu acelă plinu de stele mai poetică decâtă sórele, făcută anume ca să lumineze lucrurile delicate și tainice, de ce face întunereculă atâtă de transparentu? Și cântăreța cea mai bună de ce nu pauséză ca celealalte paseri și de ce cântă chiar în tufișulu celu mai întunecată?

Pentru-ce suntă ademenirile aceste, pre cari ômenii nu le potă vedé, de vreme ce dormă în patură? Pentru cine e lăsată priveliscea asta mărêța, pentru cine poesia asta cădută din ceriu pe pământu?

Și părintele nu-și putea răspunde.

Dar éta, că la țermurulă riului apară printre neguri două umbre! Era ună bărbată și o femeie. Bărbatulă era mai înaltă și ținea pe după capu femeia, depunându când și când câte ună sêrutu pe fruntea ei. Și ei deodată dădură vieță regiunei neinsuflețite, carea, întocmai ca și o cadră făcută de mâna lui Dumneđu, îi cuprinse de giură împregiură. Și pentru aceste două făpturi să părea, că i făcută nóptea asta tăcută și liniștită. Și ei viniau spre preotă ca ună răspuns viu la întrebările lui, ca ună răspunsu datu de Dumneđu.

Și abatele se opri éráși, inima îi bătea cu putere și totă ființa lui era aprinsă. Lui i se părea, că vede ceva scenă biblică, dóră pe Ruth și Booz și verșurile frumôsei alegorii „Cântarea cântăriloră“ îi suna în urechi.

Și elu își dise: „Dumneđu va fi făcută dóră pentru aceea aceste nopti, ca să acopere cu o perdea ideală amorulă ômeniloră.“

Și se retrase dinaintea părechii acesteia, ce se plimba îmbrățoșată și elu se duse acasă turburată, ca și cum ar fi pășitu în ună templu, în care lui nu-i era iertat să între.

—A.—

Literatură poporală.

Chiuituri dela Sibiiu.

Adunate de **Paraschiva T. Simționă.**

Copiliță dela munte!
Nu-ți lăsă pèrulă pe frunte,
Că țî-oră eși vorbe multe;
— Lasă să iasă, că nu-mi pasă,
Că-să tinêră și frumôsă.

Mândruliță pèră galbêntă!
De dorulă teu mă leagănă,

*Cum se legănă iarba,
Când-o taie cu cósă.
Me leagănă ca holdele,
Când le bată vènturile.*

*Du-te doră și te revarsă
La bădița la ferêstră;
De li găsi adurmită,
Spune-i, că multă l'am doritū;
De li găsi deșteptatū,
Spune-i, că nu l'am uitatū;
Iar de li găsi lucrândū,
Adă-lă dorule curêndū.*

12/11/1911
memories in file

*Foie verde mărăcine!
 Cum se uită bade de tine,
 Că și casa lângă mine;
 Deschidă ușa dau de tine,
 S'aprinde inima 'n mine.
 Esă în cale te 'ntêlnescă,
 Gândescă că me prăpădescă;
 Ardă foculă dragostea,
 Că pre unde umblă ea,
 Bine nu mai potă vedé.*

*Fă mă dómne ce mi face,
 Fă-mă pasere măiastră,
 Să sboră la badea 'n ferestă,
 Să bată cu aripile,
 Să-i deschidă ferestrele,
 Să-mă alină durerile.*

*Vai de mine și de mine,
 Luna-i susă, badea nu vine;
 Oră nu-i mai este de mine,
 Oră pre mine m'ă uitată
 Și alta și-o căpătătă.*

Aforisme alese despre femei, amoră și căsătoria.

Estrase din diverse colecțiuni de Jeronimă Barițiă.

Voiescă să fiu iubită séu voiescă să fiu înțelăsă,
 e totă una.

Bettina de Armin.

Amorulă nu e ună lucră ală libertății, ală re-
 flexiunei, ală înțelepciunei școlastice, ci o putere a
 naturei, o fatalitate în inima.

B. Goltz.

Ceea ce trăiesce din noi în inima altora, aceea e
 eulă nostru celă mai adevărată și profundă.

Herder.

Contra calitățiloră mari ale unui altuia nu există
 altă mijlocă de scăpare, dec tū iubirea.

Goethe.

Paradisulă pământului se află pe spatele calului,
 în sănătatea corpului și la inima femeiei.

Bodenstedt, Mirza Schaffy.

Solitarulă e numai umbra unui omă și celă ce
 nu e iubită, e în totă loculă și în mijloculă tuturoră
 singură.

George Sand.

Numai celă ce trăiesce în singurătate vede spectre.

I. Paul.

Amorulă e viéța.

Victor Hugo.

Ună bărbatulă nu-și simte nicăiri mai bine valórea
 sa, decâtă la pieptulă unei femeii.

Hebbel.

Acea e puterea magică a amorului, că elă no-
 bilitéză, ceea ce atinge suflarea sa.

Grillparzer.

Dependentă de bună voiă e starea cea mai fru-
 mósă și cum ar fi acésta cu puțință fără iubire?

Goethe.

Diverse.

Sciri literari. „Cântulă în școlă poporală“,
 este titlulă unei broșură de 87 pagini, ce d-lă *Iuliu
 Popă*, învățătorulă la școlă normală fundatională din Nă-
 sêudulă, a scosă în zilele aceste la Gherla. Lucrarea
 acésta cuprinde teoriă, pracsă și cântură și fiindă lu-
 crată cu o deosebită atențiune pedagogică, credemă,
 că va fi de mare folosă pentru învățătorulă nostru. O
 recomandămă deci cu căldură. Se pôte procură dela
 tipografia Aurora din Gherla. — „*Cilindariulă Auro-
 rei*“ pe anulă comună 1894 cu ilustrațiuni, a apărută
 în tipografia Aurora. A. Todorană din Gherla. Cuprinde
 materială bogată și amusană. Prețulă unui esemplariū
 30 cr., spedită prin postă 35 cr. — „*Dreptatea*“ se
 va numi ună nouă țiară cotidiană politică, ce confe-
 rința fruntașiloră români bănațeni, ținută în zilele tre-
 cute în Timișóra sub presiuniă d-lui Dr. Alesandru
 Mocioni, a hotărîtu a înființă cu începutulă anulă ve-
 nitoriū. Noulă țiară va stă pe basa programului dela
 1881 și a solidarității. Numărulă de Duminecă va avé
 și ună suplementă scrisă în stilă poporală, care se
 va puté abonă și separată. Directoră ală țiarului va
 fi d-lă Dr. Cornelă Diaconoviciū.

Adunarea generală a XXXII-a a Asocia-
 ționii transilvane pentru literatura română și cultura
 poporului română se va ține în 22 Octobré st. n. a.
 c. și zilele următore în Năsêudulă cu următorulă programă:

Duminecă, în 22 Octobré:

I. Părăstasū pentru fericitulă de pie memorie
 președinte George Barițiū.

II. Ședința I. cu următorea ordine de țî: 1. Des-
 chiderea ședinței prin presiuniă ordinară la 10 óre
 a. m. în localulă, ce se va destină spre acéstu scopū.
 2. Reportulă generală ală comitetului despre activita-

1894
după ac-
ționar

tea sa în decursul anului 1892 dimpreună cu conclusele aceleia. 3. Alegerea unei comisii de 3 pentru esaminarea reportului general și a unei comisii de 3 pentru esaminarea rațioiniului pro 1892 și a proiectului de bugetă pro 1893. 4. Esmiterea unei comisii de 3 pentru încassarea de taxe dela membrii vechi și dela cei, cari se vor înscrie din nou. 5. Insinuarea propunerilor și a eventualelor interpelări. 6. Reportul comisii de înscrieri. 7. Cetirea eventualelor disertațiuni.

Luni, în 23 Octobree:

III. Ședința a II-a cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea ședinței la 9 ore a. m. 2. Verificarea procesului verbal al ședinței I-e. 3. Reportul comisiiunilor esmise în ședința I-ă. 4. Alegerea președintelui, casarului și eventuală a altor funcționari a Asociațiunii pentru restulă periodului 1893—1895. 5. Cetirea eventualelor disertațiuni. 6. Defigerea locului pentru viitorea adunare generală. 7. Dispozițiuni pentru autenticarea procesului verbal al ședinței a II-a. 8. Inchierea ședințelor adunării generale.

Procese de presă. Sentințele aduse de curtea cu jurați din Clușiă în procesul Replicei și ală „Tribunei“, au fostă aprobate de cătră Curia regescă. D-lă Nicolae Romană a și primită ordinațiune să-și începă pedepsa.

Dare de sémă și Mulțămită publică. Tinerimea meseriașilor români din Bistrița în 24 Sept. n. c., a aranjatū o reprezentațiune teatrală împreună cu jocū cu scopū filantropicū. S'a reprezentatū adecă piesa „Frumoșă satului“ de I. Rodina și „Vistavoiulă Marcu“ de Teochară Alecsi. Reprezentațiunea a succesū bine. Venitulă brută ală acestei petreceri a fostă de 104 fl. 28 cr., din care sumă subtrăgându-se spesele cu 86 fl. 28 cr., a resultatū unū venitū curatū de 18 fl. care sumă s'a depusū la institutulă de creditū Bistrițana sub firma „Școlă“, iar libelulă s'a predatū spre păstrare d-lui Dr. Tripoștă, avocatū în locū.

Cu astă ocașiune au suprasolvitū în scopulă petreceri domni: Dr. Dumitru Ciuta, avocatū 1 fl., Dionisiu Logină 30 cr. și Graură 30 cr., pentru cari fapte le esprimămū căldurōse mulțămite.

Asemenea toți aceia, cari au binevoitū a sprijini întreprinderea noastră materialminte și moralmente, primescă mulțămite noastră și încredințarea, că noi le vom păstră tot-déuna cea mai profundă mulțămite.

I. Rodina, președinte. G. Rebrigoreană, cassariu.

Bokros Elek, deputatū dietalū și vicepreședinte ală camerei deputaților, și-a terminatū viēta Duminecă în modū îngrozitorū. Anume voindū să slobodă unū butoiu de vinarsū în pivniță printr'unū liftū (ascensoriu) a cădutu și densusū sdrobindu-se totū. Fiindū Bokros încurecatū într'unū mare procesū criminală, este

lătiță credința, că elū ar fi trasū după sine butoiulă, ca să nu se pară, că s'ar fi sinucisū.

D-lă Edmund Mauthner, șefulă renumitului depositū de séminte, s'a reintorsū de curēndū din America, unde a petrecutū tōtă véra. A visitatū ferme și grădinī renumite, căștigāndū multe și diferite esperițe din horticultură, a cărorū publicare s'astēptă cu mare interesū de cercurile economice. După cum așimū, va ține conferențe publice despre observările sale căștigate în America. La reintōrcerea sa în Europa a visitatū și țerile, unde progresulă pe terenulă agriculturii se află pe unū nivou înaltū, precum Holanda, vestită pentru cultivarea florilorū, unde a cumpératū o cantitate mare de rădēcini de cele mai frumōse hyacinte și tulipane.

Hymen. D-lă Alesandru Măreană, teologū absolutū și d-șora Valeria Rusă s'au cununatū în 8 Octobree n. c. în biserica gr. cat. din Chiciudă. — D-lă Ioană Chifa, învățatorū dipl. și d-șora Veturia Flămāndū își vorū serbă cununia lorū în 15 Octobree n. c. în biserica gr. or. din Borgo-Susenț.

Felicitările nōstre!

Necrologū. Maria Istrate, după unū morbū repentinū de vre-o câteva minute și-a datū nobilulă seus uletū în mânilă Creatoriului Marți în 19 Septembrie st. n. 1893 la 2 ore p. m. în ală 37-lea anū ală etăței și ală 21-lea anū ală fericitei sale căsătorii. Osămintele scumpei decedate s'au astrucatū după ritulă bisericii gr. cath. Joi în 21 Septembrie st. n. 1893 la 1 oră p. m. în cimiteriulă gr. cath. din Năsēudū.

Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvēntată!

Gâcitură de șacū

de I. N. Popū.

Să pōte deslegă după săritura calului.

		i-	bescū	ma'm		
	a-	o-	iu-	jurū:	tă,	
	L'a	cu	ni-	iu-	ai	
Te	da-	dorū	„nicī	bi-	Și-ți	Te
tă		iu-	focū,	te		locū“
		tă		tr'unū		
	bi-	în	perdū	și	Nu	
			locū;			
			nicī			

Timpū dede slcgagare până în 1 (13) Novembre. Între gâcitori se va sorți o carte.

Avisu!

Subscrisulă măiestru croitoră îmi iau permisiunea a face cunoscută onor. publică din locă și jură, cumcă mi-am asortatū din nou

Atelierulă de croitoria afătoriu în Bistriă, strada promenădii Nr. 5,

cu totă feliułă de mostre pentru haine bărbătesci din materiile cele mai moderne pentru sesonulă de erna și primăvera.

Totodată facă cunoscută onor. publică, cumcă tôte comandez se esecută în atelierulă meu cu cea mai mare **promptitudine, punctualitate** și cu **prețuri cătă se pôte de moderate** spre îndestulirea onorațioră clienții.

Rogă deci pe onor. clientelă și pe onor. publică a mă onoră cu încrederea sa.

Cu distinsă stimă

Ferdinand v. Schivanovits,

croitoră pentru militari și civili.

Institutulă „BISTRITIANA“ solvesce $5\frac{1}{2}\%$ pentru depuneră:

- a) a fondurioră eclesiastice și șolare;
- b) a fondurioră sedriei orfanale;
- c) a aceloră privați, a căroră depuneră voră fi preste 5000 fl. v.a., dacă sumele le voră depune pre timpă celă puțină de ună ană și se va condiționă abdicerea de trei luni.

Directiunea institutului de credită și economii „**Bistriăiana.**“

Avisu.

Îmi ieu voia a face cunoscută Onor. publică, că cu 1 Octombore 1893 am deschisă în Bistriă (Transilvania) în casa domnului Gottfried Csallner (strada ungarăscă Nr. 17) ună

**institută de imprimare, întraurire, compactură
și fabricare de lucruri de galanterie.**

Activitatea îndelungată, ce o am desvoltată pentru perfecționarea mea în multe lucrători din Ungaria, Austria de josă și susă, Bavaria, Sacsonia, Alsasia-Lotaringia și Elveția, ca și cercetarea primei școle europene de resortă de întraurire (Gera, Rusa) me autorisăză a pută asigura pe onor. publică, că comandez, ce mi se voră face, se voră efectui promptă, corectă și cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

O. Raupenstrauch.